

NABA VÄÄRTUSTEKOHVRIKA LASTEAIAST KOOLI

Ilona Sillak (Eralasteaed Naba juhataja)

Kärolin Kaarlep (Eralasteaed Naba vanemõpetaja)

Naba väärtuste saamise lugu

Noore organisatsioonina sai teadlik väärtusarendusalane tegevus Eralasteaias Naba alguse 2008. aastal, kui osalesime uuringus „Lasteaiapäeva diskursuse analüüsi rakendusvõimalusi väärtusarenduseks”. See käivitas meis süvendatud huvi väärtuskasvatuse rakendamise vastu lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse protsessis. Sama aasta kevadel kaardistasime nabakonnaga (personaliga) Hiiumaal Naba Suvekoolis Naba põhiväärtused. Ühistegevuse käigus jõudsime järeldusele, et ühtsete väärtuste kujundamine Nabas on pidev protsess ja planeeritud tegevus, mis kajastub meie igapäevategevustes, keskkonnas ning tugineb ennekõike täiskasvanud nabakondlase eeskujule.

Eralasteaed Naba arengule on positiivset mõju avaldanud ja kaasa aidanud osalemine HTMi riikliku programmi „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009–2013” raames toimuvatel konkurssidel. Konkursitöödena on valminud 2010. aastal „Naba väärtuste raamat I: ideede korv” ja 2011. aastal „Väärtuskasvatus lasteaias: lood ja tegelased”. Viimasega pälvis Naba „Väärtuskasvatuse lasteaed 2011” tiitli. Konkursitööd on kirjutatud meeskonnatööna. See on oluliselt kaasa aidanud ühtsete väärtuste ja põhimõtete kujunemisele. Naba väärtuste raamatutes on lasteaia tegevus süstematiseeritud ja analüüsitud läbi Naba väärtusmaailma ning kogutud kokku ideed ja meetodid, mida kasutatakse väärtuskasvatuse rakendamisel igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses.

Olulisemad saavutused ja arengud, mis on sündinud tänu teadlikule väärtusarendusele, on:

- väärtuspõhine õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine
- järjepidev väärtusselitus kogu nabakonnaga meeskonnakoolitustel, meeskonna supervisioonidel, koosolekutel ja üritustel

- väarikate sõprade (nukud, keda kasutatakse väärtuskasvatuse rakendamisel) ja Naba väärtustele põhinevate lugude loomine
- lapsevanemate kaasamine väärtusarenduse projektidesse
- väärtuspõhised õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.

Väärikas Naba nägu

Eralasteaed Naba igapäevase elu aluseks on Naba väärtustele tuginevad põhimõtted, mis toetavad organisatsioonikultuuri ning on aluseks lasteaia õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel. Olulisemad väärtustele tuginevad õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted Eralasteaias Naba on:

- **Nabas on kõigil hea olla.** Nabas teeme igal õppeaastal koos lastega head tavad. Päeva alustame üheskoos hommikuringis. Õpetame lapsi konflikte lahendama läbi rollimängude, kus on abilisteks erinevad Naba väarikad sõbrad. Õpime oma tundeid ära tundma ja neid sõnadega väljendama, mis aitab vägivallatult suhelda.
- **Üheskoos lapse heaks.** Pere ja kodu koostöös on olulised ühtsed arusaamad ja väärtused. Koos vanematega arutleme väärtuste üle. Nii on sündinud mitmed õppevahendid, nagu *väärtustelaegas, väärtuste tähistaegas* jm. Vanemad on kaasatud üritustesse ja lasteaia igapäevastesse tegevustesse, toimuvad lapse arengut kajastavad perevestlused ja väärtustele tuginevad koolitused lapsevanematele.
- **Mäng on väikese inimese rõõm.** Mäng on eelkooliealise lapse juhttegevus, mille läbi laps kõige loomulikumal ja talle omasemal viisil õpib. Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad läbi mängu, mis pakub rõõmu ja loovat tegutsemisvõimalust nii lapsele kui täiskasvanule.
- **Kõik, mida laps oskab ja suudab, teeb ta ise.** Kasvukeskkond on kujundatud nii, et lastele loodu on neile kasutamiseks. Rühmaruumides on tegevuspesad, kus vahendid on avatud riivilastele kättesaadavad. Põnev keskkond toetab õpimotivatsiooni, ülesanded võimaldavad lapsel olla aktiivne ja iseseisev tegutseja. Lapsel on võimalus otsustada ja vastutada. Areneb iseseisev mõtlemine ning oma aja ja tegevuse planeerimisoskus. Nii kujunevad lapses vajalikud õpioskused.

- **Usalda protsessi.** Nabas on tulemusest enam väärtustatud protsess. Kui protsess on lapsekeskne, on ka tulemus maksimaalne. Tähtis on see, mis sünnib siin ja praegu. Lapsel on võimalus protsessi nautida ja seda ise juhtida.
- **Meil on aega teha suuri tegusid.** Lapsel on aega lõpetada oma tegevusi kiirustamata ja tunda rõõmu sellest, mis on hetkel oluline.
- **Puhanud õpetaja on hea õpetaja.** Kui õpetaja on puhanud ja rõõmus ning naudib oma tööd, siis on ka lapsed ja lapsevanemad rõõmsad ning naudivad lasteaias veedetud aega.

Soovime, et Nabast läheks kooli laps, kes:

- tegutseb aktiivselt ja iseseisvalt
- väljendab ennast loovalt ja vabalt
- teeb otsuseid ja vastutab
- väljendab julgelt oma mõtteid ja tundeid
- katsetab, teeb vigu ja proovib uuesti.

Õpetaja seejuures on ennekõike võimaluste looja, peegeldaja, toetaja ja innustaja.

Naba koolieelikud räägivad koolist ja elust

„Tahan, et koolis oleks selline koht, kus saab ronida ja mängida ja et kehalise tund kestaks kauem.”

„Mina tahan, et mul oleks hästi palju sõpru seal ja et terve klass oleks mu sõber.”

„Ma tahaks nii, et ei oleks kolmesid ega kahtesid ega neljasid, ainult viied oleks.”

„Minu unistuste kool võiks olla selline, et igal vahetunnil saavad lapsed minna mänguväljakule ja kui on ilus ilm, läheme metsa äärde.”

„Mina teeks nii, et ma oleks hea õpetaja ja kui soe ilm oleks, siis ma käiks lastega väljas ringi vaatamas ja sööme esimesena midagi mõistlikku ja siis sööme midagi magusat. Ma tahan, et lastel oleks koolis hea.”

„Mina oleks hea ja lahke õpetaja. Ma aitaks, kui on vaja ja ma räägiks lastega rahulikult. Ma lubaksin koostööd teha. Lubaksin sõpradel kaaslasti aidata, kui nad teavad, kuidas seda teha.”

„Ma oleksin südamlis õpetaja, kes ei karjaks laste peale ja räägiks nendega rahulikult. Ma võtaksin abi ka vastu.”

„Kuula aga õpetajat, sest tema on rohkem elanud ja tema teab palju asju, sest tema on ka koolis käinud ja tema on õppinud ja ta on õpetajaks ka õppinud.”

„Pead ise ka saama aru, mida sa teed oma elus, selle pärast, et muidu sina ei saagi enda elus heaks ja sul tulebki natukene halvapoolne elu.”

„Mina arvan seda ka, et kui emad-isad saavad teada, et kui lapsele meeldib koolis, siis meeldib neile ka, siis nad on rõõmsad. Ja siis on lapsel ka mõnus olla enda elus ja saab rahulikult nautida enda elu.”